

NOTITIE

Onderwerp Advies notitie
Project Milieueffectenrapport SK Parenco
Opdrachtgever Gemeente Renkum
Projectcode 138252
Status Definitief (is gelijk aan Concept 01)
Datum 23 augustus 2023
Referentie 138252/23-013.600
Auteur(s) A.J. van der Sar MSc, R. Looijenga MSc, drs. R. van Ek

Gecontroleerd door D.J. Hekman MSc
Goedgekeurd door A.J. van der Sar MSc
Paraaf

Bijlage(n) -

Aan Gemeente Renkum M. Hutting

1 INLEIDING

SK Parenco bereidt voor haar inrichting aan de Veerweg nummer 1 te Renkum een aanvraag voor revisie van haar vigerende omgevingsvergunning voor. De aanvraag voorziet ten eerste in de behoefte en de afspraak om één nieuwe en integrale omgevingsvergunning vast te stellen. Ook overweegt SK Parenco om helemaal over te gaan op de productie van verpakkingspapier (in plaats van verpakkingspapier en publicatiepapier) en wenst zij ambities op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen in de bedrijfsactiviteiten te operationaliseren.

De besluitvorming (door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland) over de aanvraag wordt ondersteund door de procedure voor de milieueffectrapportage. De m.e.r.-procedure helpt het bevoegd gezag om milieueffecten doelmatig en transparant te overwegen. De eerste stap in deze procedure is de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), waarin de diepgang en de omvang van het uiteindelijk te ontwikkelen milieueffectenrapport is beschreven. Deze stap is doorlopen in 2021 door de publicatie van de NRD door SK Parenco. Dit was het eerste moment waarop belanghebbenden en belangstellenden hun zienswijzen en adviezen kenbaar kunnen maken. Deze zienswijzen en adviezen zijn verwerkt in het adviesdocument van de commissie m.e.r. van 5 januari 2022.

De gemeente Renkum volgt de ontwikkelingen van SK Parenco met grote belangstelling. De inrichting ligt binnen haar gemeentegrenzen en een deel van de omwonenden ervaart, sinds de (her)ingebruikname van

een tweede papiermachine voor verpakkingspapier, overlast vanwege milieueffecten door de bedrijfsactiviteiten van SK Parenco. De ervaren milieueffecten zijn niet afgenomen¹.

De zorgen over de leefomgeving concentreren zich rondom de thema's geur, geluid, trillingen, stikstofdepositie, water (in relatie tot natuur) en verkeer². We richten ons daarbij nadrukkelijk op de thema's waar nog onduidelijkheden rondom rusten, volgende uit het opgestelde MER en de bijbehorende milieuonderzoeken. De opbouw van dit document is gebaseerd op de verscheidende milieuthema's, deze worden sequentieel behandeld. Eerst wordt begonnen met een aantal algemene observaties.

2 ALGEMENE OBSERVATIES

Parenco heeft een MER opgesteld waarin een viertal alternatieven zijn uitgewerkt en de milieueffecten zijn beschreven. Echter wordt het niet duidelijk uit het document welke **enkele** variant de voorkeur heeft. Er wordt gesproken over alternatief 1, alternatief 1 plus, alternatief 2 en alternatief 2 plus als voorkeursvarianten, echter wordt het niet duidelijk hoe de keuze tussen deze 4 alternatieven tot stand gaat komen. Het beschreven verschil in milieueffecten tussen de varianten is groot. Daarom adviseren wij om duidelijk te maken wat het voorkeursalternatief is. Dit geeft duidelijkheid aan de burgers van Renkum.

Papieren werkelijkheid versus de werkelijke situatie

In het MER wordt de vergunde situatie genomen als de referentie situatie, waartegen de beoogde ontwikkelingen worden uitgezet. Echter is het gebruikelijk dat er niet in alle gevallen gebruik wordt gemaakt van de vergunde milieukundige ruimte. In het MER mist naar onze mening een beschouwing van de werkelijke impact op de leefomgeving, ten opzichte van de papieren werkelijkheid³. Dit wordt als relevant gezien vanwege de ervaren (ernstige) hinder door omwonenden. Immers, als er sprake is van een toename van de daadwerkelijke belasting van de omgeving, welke binnen de vergunde waarden blijft, is er nog steeds sprake van een verslechtering van de leefomgeving.

Evaluatie en monitoring

Evaluatie en monitoring van de milieueffecten van de activiteiten is niet afdoende meegenomen in het milieueffectrapport. De verantwoordelijkheid om daadwerkelijke milieueffecten te toetsen aan de aangevraagde milieueffecten wordt geheel teruggelagd bij het bevoegd gezag. Wij adviseren om hier meer verantwoordelijkheid terug te leggen bij Parenco om aan te tonen dat een gepresenteerde (gereduceerde) milieu-impact daadwerkelijk wordt gehaald.

Dit doet recht aan het Advies⁴ van de Expertgroep waarin is benoemd dat maatregelen nodig zijn om de situatie van ernstige hinder te keren. Kortgezegd: volledige concentratie op productie van verpakkingspapier kan niet eerder plaatsvinden dan nadat gebleken is dat de hinder ervaren door omwonenden (door overlast reducerende maatregelen) is teruggebracht naar een acceptabel niveau.

¹ Geur- en geluidhinder in Renkum, GGD Gelderland-Midden, juni 2023.

² Het aspect geur wordt nadrukkelijk niet behandeld in deze adviesnotitie. Het aspect water is niet relevant geacht voor het beschermen van de leefomgeving van de burgers van de gemeente Renkum. Echter heeft de grondwateronttrekking waarschijnlijke gevolgen voor de omliggende natuur, wat de natuurwaarde voor de burgers van Renkum verminderd. Dit aspect wordt wel nadrukkelijk behandeld in deze adviesnotitie.

³ Een in het oog springend verschil is de ge rapporteerde NO_x emissie van 132.000 kg in 2021 in het bedrijfsrapport van SK Parenco op emissieregistratie, en de gegeven NO_x emissie van 399.400 kg/jaar in de referentiesituatie uit de stikstofdepositie notitie bij het MER.

⁴ Advies Expertgroep Gezondheidsonderzoek en Nazorg bij rampen en (milieu-) incidenten over Parenco met kenmerk M&V-2021-0144 d.d. 20 oktober 2021.

3 MILIEUASPECTEN

3.1 Grondwateronttrekking in relatie tot natuurwaarden

In het MER staan in *paragraaf 4.10.2* verschillende alternatieven gericht op minder verbruik grondwater. In de onderliggende paragraaf staat dat voor een aantal kritische processen er hoge kwaliteit grondwater nodig is. Daarbij wordt aangegeven dat het efficiënter is dat SK Parenco dit beter zelf kan winnen en dat drinkwater indirect ook grondwater is. Het is juist dat het meeste drinkwater van Vitens wordt geproduceerd uit grondwater. Dat is echter een bewuste keuze, waar een afweging tussen kosten, energieverbruik en acceptatie van natuurschade aan ten grondslag liggen¹. Parenco doet overkomen alsof er maar één alternatief is voor de productie van hoogwaardig papier, namelijk grondwater. Er zijn diverse voorbeelden waarbij bedrijven in staat zijn rivierwater te gebruiken voor de productie van hoogwaardig papier, bijvoorbeeld in Laanaken (België) en Kreuzau (Duitsland). Maar zoals hierboven al is gezegd kiest Parenco hier niet voor. Daardoor blijft gebruik van andere waterbronnen en technieken nu onbesproken. In het licht van schaarser drinkwater en de slechte staat van N2000 gebied de Veluwe *als gevolg van menselijk handelen op de grondwaterstanden*, is het zeer belangrijk dat voor al het grondwatergebruik kritisch wordt bekeken of het echt noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering.

In de grondwaterstudie wordt gemeld *'In de afgelopen jaren heeft SK Parenco al minder dan de vergunde hoeveelheid onttrokken. In 2021 was dit 5.0 Mm3/j. Dit betekent dat in de beekdalen op dit moment een grondwaterstandsverhoging van 2 cm t.o.v. de vergunde situatie optreedt'*. De grondwateronttrekking van Parenco is sterk toegenomen vanaf 2016 ten opzichte van 2010-2015, dit komt omdat PM2 stil was gelegd vanwege de lagere vraag naar krantenpapier. In 2016 is de omgebouwde PM2 weer in werking getreden, met als gevolg dat de hoeveelheid onttrokken grondwater sterk steeg. De grondwateronttrekking rond die periode is gegeven in onderstaande tabel:

Tabel 3.1 Grondwateronttrekking

Jaar	Grondwateronttrekking [m ³ /jaar]
2018	5.508.120
2017	5.639.104
2016	4.590.906
2015	3.868.734
2014	3.779.064

Parenco laat zelf overigens op hun informatiepagina (<https://nubijparenco.nl/nieuws/verduidelijking-watergebruik-parenco/>) voor 2021 een afname zien tot 5.1 Mm3/j. Een beter overzicht in de ontwikkeling van de grondwateronttrekking is wenselijk om de trend over een langere periode inzichtelijk te maken.

3.1.1 Modelkeuze voor bepaling grondwatereffecten

In het rapport over de grondwatereffecten (bijlage 13) wordt aangegeven dat het Over-Betuwe model (Waterbedrijf Gelderland, 1998) het best beschikbare grondwatermodel is. Men geeft aan dat de absolute grondwaterstand niet goed wordt berekend voor de Renkumse beek (model berekent te lage grondwaterstanden) en de Heelsumse beek (model berekent aanzienlijk hogere grondwaterstanden dan gemeten). In de analyse worden alleen de berekende veranderingen in grondwaterstand gebruikt. Vervolgens concludeert men: *'Hoewel het model de absolute grondwaterstand dus niet altijd goed berekent,*

¹ <https://www.vitens.nl/Relaties/Nieuwsberichten/Waarom-grondwater>

kan wel met voldoende zekerheid de verandering in grondwaterstand worden berekend. Het is onduidelijk op basis waarvan men tot die conclusie (met voldoende zekerheid) komt.

Het verminderen van de grondwateronttrekking levert een stijging op in de stijghoogte. Vervolgens gebruikt men de berekende verandering om deze te combineren met gemeten grondwaterstanden langs de Renkumse en Heelsumse beek om het effect te bepalen op de watervoerendheid van de beek. Men maakt daarbij gebruik van een gemiddelde stijging (maximaal 10 cm voor Heelsumse beek en 15 cm voor de Renkumse beek). Niet zozeer de gemiddelde situatie is relevant als wel de situatie in de zomer. Deze zouden wij graag nog in beeld gebracht zien.

Het Over-Betuwe model is geselecteerd als best beschikbare model. Dit stationaire model is geijkt aan het jaar 1985. In het kader staat dat er aanpassingen (verfijningen) zijn doorgevoerd en dat het model is gekalibreerd. Onduidelijk is wat men nu echt in het model heeft gestopt en hoe goed of hoe slecht het model nu presteert. Naar onze mening ontbreekt het hier aan transparantie. Wij hebben grote twijfels of het instrument wel voldoet voor de vragen die men wil beantwoorden. Dit wordt zeker ook gevoeld door de volgende opmerkingen:

'Het Over-Betuwe model is gekalibreerd, maar is primair gemaakt voor het gebied ten zuiden van de Rijn.' (zie kader).

'Mede omdat dit model niet specifiek voor deze omgeving is gemaakt en gekalibreerd, zijn er verschillen tussen de gemeten en berekende grondwaterstanden.' (zie conclusies)

Volgens een in opdracht van de provincie door ingenieursbureau Tauw¹ uitgevoerd onderzoek in 2009 veroorzaakt de onttrekking van Parenco een substantiële verlaging (tot 0,5 meter) van de grondwaterstand. Dit is een significant verschil ten opzichte van de gepresenteerde verlaging in het MER, tot 0,3 meter². De modelberekeningen³ wijzen uit dat door verregaande reductie van de onttrekking van Parenco de grondwaterstand voldoende zal stijgen om periodiek te leiden tot een procentueel forse toename van de beekafvoer. Het is onduidelijk waarom niet wordt verwezen naar het Schalterberg/Veluwemodel. Waarom was dit model niet het best beschikbare model en dus toegepast in de notitie?

3.1.2 Effecten van de grondwaterstand op de natuur

De hydrologische effecten zijn geëvalueerd door te kijken naar de verandering in grondwaterstand en kwel/wegzijging. Daarnaast kunnen effecten (relevant voor natuur) optreden ten aanzien van de afvoer van beken en de grondwaterkwaliteit. Een stationair grondwatermodel kan deze onderdelen niet goed kwantificeren terwijl hydrologische en ecologische effecten in werkelijkheid wel kunnen optreden.

In het MER worden drie scenario's geëvalueerd met het grondwatermodel: Vergunde situatie (5.7 Mm³/jaar), 20 % van vergunde situatie (1.14 Mm³/jaar) en 0 % van vergunde situatie (0 Mm³/jaar). Het effect van de huidige grondwateronttrekkingen op de diepere stijghoogte (56-97 m onder maaiveld) is meer dan 1 m benedenstrooms en 0.2 m bovenstrooms. De berekeningen geven (logischerwijs) aan dat de stijghoogte en de grondwaterstand zal toenemen. Er wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van significante schade voor de doorgerekende varianten. Wat buiten beeld blijft is de natuurschade die de grondwaterwinning heeft veroorzaakt en hoe dit samenhangt met de Natura 2000 doelstellingen. De NDA-Veluwe (concept d.d.5 juni 2023) geeft aan dat een goede waterkwaliteit en goede watervoerendheid van de beken van belang is voor de realisatie van Natura 2000 doelen. De Veluwe beken werden genoemd om de helderheid en zachtheid van het water en de permanente watervoerendheid. Daarnaast wordt gemeld dat de watervoerendheid van de beken sinds het begin van de vorige eeuw sterk is afgenomen. De vraag blijft

¹ Referentie: r001-4564500MGS-mfv-V02-NL.

² De kwaliteit van de gepresenteerde figuren is beperkt, dit bemoeilijkt de beschouwing van de resultaten van bijvoorbeeld figuur 3-2 van de bijlage grondwatereffecten. Dit valt ook op in andere bijlagen zoals Verkeer en logistiek (figuur 4-2).

³ Het gebruikte grondwatermodel is het Schalterberg/Veluwemodel, dit model was al bestaand en is voor de studie verbeterd door meetresultaten volgende uit veldwerk hierin mee te nemen.

onbeantwoord of de winning niet de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen permanent in de weg staat.

Op pagina 15 van de natuurtoets (bijlage 14) staat dat *'Hoe beperkt dan ook, het effect op de grondwaterstand en beekafvoer is het grootst in het Renkums beekdal, waar meer droogval optreedt in de huidige situatie. Voor de Heelsumse Beek is het verwachte effect nog kleiner omdat de beek in de huidige situatie altijd water afvoert.'* De opmerking dat de Heelsumse beek altijd water afvoert lijkt niet te kloppen, gegeven de monitoringsresultaten van Eelerwoude in opdracht van de werkgroep Stromende beken¹. Welk effect de ingreep heeft op de grondwaterkwaliteit wordt helemaal niet aangegeven, maar is voor de ecologie wel relevant. Zo is droogval voor veel watergebonden organismen fataal. Graag zien wij dit verduidelijkt in het definitieve milieuonderzoek. Hiernaast is het vergelijken van een gemiddelde verlaging van de grondwaterstand met een langjarige natuurlijke fluctuatie niet wenselijk, want dat is immers geen zuivere vergelijking.

In de natuurtoets (bijlage 14) wordt veelvuldig gebruikt gemaakt van de oordelen/termen *'hoe beperkt dan ook'* en *'beperkt'*. Dit zijn niet wetenschappelijk onderbouwde meningen over de impact van Parenco. Dit vinden wij niet wenselijk in een MER.

De Heelsumse beek is een KRW oppervlaktewaterlichaam (NL43_14) met als type R4a (een matig tot snelstromende beek, die door kwelwater wordt gevoed). De KRW verplicht de EU-lidstaat Nederland om dit waterlichaam uiterlijk in 2027 in een goede ecologische toestand te brengen. Volgens de meest recente factsheet² is de huidige toestand slecht. Onderzoek van de werkgroep 'Stromende beken'³ geeft aan dat er een reële kans bestaat dat de Heelsumse beek de komende jaren zal droogvallen. Wij pleiten er dan ook voor dat gestreefd wordt naar meer watervoerendheid in de sprengbeken die de Heelsumse beek voeden. KRW geeft aan dat het grondwaterlichaam het niet behalen van de milieudoelen van het oppervlaktewaterlichaam niet in de weg mag staan. Daar lijkt wel sprake van. Waarom wordt in de rapportage geen melding gemaakt van de KRW verplichtingen en de huidige staat van het waterlichaam?

In paragraaf 4.6 van bijlage 14 wordt geconcludeerd *'Daarnaast heeft een vermindering in grondwateronttrekking, zoals hiervoor al beschreven, naar verwachting een beperkt positief effect op Natura 2000-gebied Veluwe.'* Dat zal mogelijk het geval zijn als er verder geen aanpassingen zijn in de detailontwatering die ook het beekdal verdroogt. Er mist een beschrijving van de situatie zoals die was voor de onttrekking. Overigens kan het effect van de reductie in grondwaterwinning anders worden als er aanvullende maatregelen worden getroffen gericht op systeemherstel. Voldoende beschikbaarheid van schoon grondwater is echt de basis voor systeemherstel in de beekdalen.

3.2 Water

Voor het gebruik van grondwater wordt door Parenco een aantal kritische processen geïdentificeerd. Eén hiervan is het gebruik van grondwater voor de zetmeelvoorbereiding. Dit wordt nodig geacht vanwege de constante lage temperatuur van dit water. Echter lijken er geen verdere vereisten aan het water gesteld te worden. Het volgt niet uit het MER of er beschouwd is of een andere waterstroom kan worden toegepast voor de zetmeelvoorbereiding. Graag zien wij dit verduidelijkt.

Het toepassen van Zero Liquid Discharge (alternatief 2+) lijkt met de huidige stand van techniek niet wenselijk vanwege het chemicaliën verbruik, corrosieproblemen, hoger risico op geurproblematiek en een minder stabiel systeem met mogelijk meer uitvaltijd door onderhoud en storingen.

¹ Hanhart, K., 2023. Meetnet beekdal van de Heelsumse beek: na 2,5 jaar meten van grondwaterstand en waterpeil en debiet van de Heelsumse beek, Projectnummer: 10264, Eelerwoude.

² <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2015-104/1/Bijlage/exb-2015-104.pdf>.

³ <https://www.rijnenveluwe.nl/nieuws/lokaal/774162/code-rood-heelsumse-beek>.

3.3 Circulariteit

Circulariteit is een overkoepelend begrip voor het sluiten van kringlopen en ketens waardoor de impact op het milieu vermindert, zowel op de korte als op de lange termijn¹. Circulariteit betreft geen milieueffect maar een middel. Omdat circulariteit geen milieueffect betreft is het niet noodzakelijk om dit thema als verwacht milieugevolg (HF 4 in het MER) te omschrijven. Wel wordt in de milieueffectenrapportrichtlijn en door de Commissie-m.e.r. meer aandacht gevraagd voor de volgende onderdelen:

- proces: het beschrijven van productieprocessen;
- proces: het gebruik van (primaire) grondstoffen en afval, zoals terugwinning;
- proces: het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de duurzame beschikbaarheid van deze bronnen;
- beleid: in hoeverre draagt het project bij aan de doelen van het eigen circulariteitsbeleid van de desbetreffende overheid.

Hieronder wordt voor zowel de procesonderdelen als voor de beleidsmatige onderdelen toegelicht waarin het MER van SK Parenco (te) weinig aandacht besteed aan het begrip circulariteit.

Proces

In hoofdstuk 2 van het MER worden de productieprocessen beschreven. De Commissie MER adviseert echter om bij industriële fabrieken ook een energie-, materialen- en waterbalans op te nemen. De energiebalans is in de MER-bijlage energie en klimaat uitgewerkt voor de referentiesituatie maar niet voor PM1 en PM2. In de figuren voor PM1 en PM2 is alleen de besparing te zien maar niet de samenstelling. Hierdoor is het lastig om te kijken naar de aard van de gebruikte elektriciteit en stoom en te onderzoeken hoe het proces circulaireder gemaakt kan worden.

Met een uitgebreidere energiebalans kan ook beter gekeken worden naar specifieke onderwerpen als:

- op welke wijze kan warmte uit het proces worden hergebruikt (zowel in het eigen proces, als mogelijk middels een warmtenetwerk in Renkum)?
- is het mogelijk energie in het proces te besparen, hernieuwbare energie te gebruiken of CO₂ -emissie af te vangen of te hergebruiken?
- hoeveel aardgas en hoeveel gas uit biomassa wordt er in het referentiescenario als in de nieuwe scenario's gebruikt, en kan de hoeveelheid aardgas worden verminderd?

In de MER-bijlage energie en klimaat is een flowchart opgenomen van in- en uitgaande transporten. Deze heeft meer diepgang op materiaalniveau; nu worden voornamelijk producten omschreven. Zo kan bijvoorbeeld de term 'hulpstoffen verpakkingspapier' nader gespecificeerd worden. Door het opstellen van een materialenbalans kan nadrukkelijk gekeken worden naar de aard, oorsprong en terugneembaarheid van grondstoffen. Ook kan dan beter worden onderzocht in hoeverre het proces circulaireder gemaakt kan worden en of daarmee de nationale circulaire doelstellingen worden gehaald².

Met deze materiaalbalans kan vervolgens gekeken worden naar specifieke onderwerpen als:

- onderzoek welke mogelijkheden er zijn om minder grondstoffen te gebruiken;
- welke natuurlijke hulpbronnen worden gebruikt? En zijn hier mogelijkheden tot een duurzamer gebruik van deze hulpbronnen, of vervanging voor hernieuwbare hulpbronnen?

Grondstoffen

Het inzichtelijk maken van duurzame beschikbaarheid van grondstoffen is onderdeel van de gewijzigde Europese m.e.r.-richtlijn, maar dit komt in het MER van SK Parenco summier terug. Zo vermeldt het MER dat enkel 100 % hergebruikt papier en karton wordt gebruikt voor de productie van kwalitatief hoogwaardig papier. Er wordt in het MER geen verdere aandacht besteed aan de circulariteit van de andere grond-

¹ <https://www.commissiomer.nl/actueel/nieuws/circulariteit-en-milieueffectrapportage>.

² <https://www.commissiomer.nl/documenten/00000479.pdf>.

hulpstoffen stromen. Terwijl deze voor 24 % onderdeel uitmaakt van de geproduceerde producten¹. Graag zien wij een verdere uitwerking van deze.

Afvalstoffen

Wij missen een beschouwing of het mogelijk is om de circulariteit in het proces te verhogen. Dit kan worden ingevuld door te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om papier of karton her te gebruiken in plaats van te recyclen. Daarnaast wordt in het MER vermeld dat een deel van het af te voeren afval van SK Parencó bestaat uit niet her te gebruiken rejets en andere afvalstoffen, voornamelijk kunststoffen. Voorheen werden deze stromen deels gestort, tegenwoordig worden deze afgevoerd naar een zusteronderneming in Duitsland. Uit het MER wordt niet duidelijk welke stromen nog gestort worden, en of hiervoor een andere verwerkingsmogelijkheid is. Ook wordt niet vermeld welk percentage van de rejets nuttig wordt toegepast in Duitsland, en wat er met de overige stroom gebeurt. Verder wordt niet vermeld wat er met de kunststoffen gebeurt die vrijkomen in het overige afval. Om de circulariteit in het proces te verhogen is het interessant om een verwerkingsmethode toe te passen waarbij afval niet meer gestort of verbrand wordt. Zo zijn er voor kunststoffen diverse recyclingtoepassingen mogelijk. Wij adviseren om deze recyclingtoepassingen nader te onderzoeken

Biomassa

SK Parencó stookt gedeeltelijk op biomassa om te voldoen in haar warmtevraag. De verduurzaming van de bedrijfsvoering is hier grotendeels op gebaseerd. CO₂ die vrijkomt bij verbranding van biomassa wordt immers niet meegenomen in de bepaling van de totale CO₂-uitstoot van industrie. De vraag van de commissie m.e.r. '... hoe de inzet van de biomassacentrale verandert wanneer de huidige SDE subsidie afloopt.' wordt onbesproken gelaten. Het wordt uit het MER niet duidelijk hoe SK Parencó in haar eigen energiebehoefte kan voorzien bij het wegvallen van biomassa en het bijbehorende transitie pad naar haar eigen gestelde doel van een 'klimaat-neutrale' bedrijfsvoering.

Bovendien is er een keerzijde bij de toepassing van biomassa voor warmteopwekking. De stikstofoxide emissievracht ligt hoger voor de biomassa gestookte ketel, ten opzichte van een gasgestookte ketel² (K62 t.o.v. K83 een verschil van 2,7 maal). De wenselijkheid van het toepassen van biomassa, met oog op de verhoogde stikstofoxide emissies, wordt niet integraal afgewogen. Graag zien wij de natuur instandhoudingdoelstellingen van het N2000 gebied de Veluwe meegewogen in de keuze tot toepassen van biomassa ter verduurzaming van haar activiteiten.

Beleid

De Commissie m.e.r. heeft in de adviesnotitie op de NRD aangegeven dat in het MER aangegeven moet worden wat de concrete doelstellingen zijn op het gebied van circulaire economie, klimaat en energie en duurzaam waterbeheer. In het MER is in hoofdstuk 2 een paragraaf opgenomen over milieu en duurzaamheid. Hierin wordt toegelicht welke milieudoelen zijn gesteld voor de Smurfit Kappa Groep in relatie tot de Sustainable Development Goals (SDG's). De duurzaamheidsdoelstellingen die in het MER worden genoemd gelden echter voor de gehele Smurfit Kappa Groep en niet specifiek voor SK Parencó. Onduidelijk is wat de specifieke doelstellingen zijn voor SK Parencó. Daarnaast wordt uit het MER niet duidelijk hoe SK Parencó in 2050 overgeschakeld kan zijn naar een (bijna volledig) broeikasgasvrije bedrijfsvoering³, en welke stappen daartoe in de tussenliggende periode worden gezet. Bij Ultra diepe geothermie wordt aandacht gevraagd voor het behoud van de grondkwaliteit bij grondboringen.

Tot slot heeft de Commissie m.e.r. in de adviesnota gevraagd hoe de doelstellingen zich verhouden tot de ambities van de Provincie Gelderland, Nederland en Europa op het gebied van circulaire economie en energie. In het MER is in hoofdstuk 4 het Rijksbrede Programma Circulaire Economie en het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2021-2023 van de provincie Gelderland toegelicht. Uit het MER wordt echter niet duidelijk hoe de doelstellingen van SK Parencó zich tot deze programma's verhouden. Hieruit volgt dat er een beschouwing mist van de r-ladder t.o.v. de activiteiten van SK Parencó. Bovendien

¹ <https://www.smurfitkappa.com/nl/sustainability/approach/our-circular-business>.

² Per opgewekte MWth stoot de biomassa gestookte wervelbedoven K62 2,7 maal meer NO_x-emissies uit dan gasketel K83.

³ De doelstelling is overeenkomstig met de concern brede doelstelling van Smurfit Kappa.

gaat veel aandacht uit naar de procesoptimalisatie en recycling van papier maar mist er een beschrijving van ambities de efficiëntie verbetering van het papierverbruik en het gebruik van verpakkingsmateriaal.

3.4 Luchtemissies en -kwaliteit

De emissietoets notitie bevat een zeer uitgebreide toelichting welke emissienormen gelden voor de verschillende verbrandingsinstallaties. In de conclusie van het document wordt gesteld:

‘van alle in bedrijf zijnde of nog in bedrijf te stellen installaties geldt dat de emissies voldoen aan de van toepassing zijnde emissiegrenswaarden.’

Naar onze mening ontbreekt de toelichting op deze claim in het document.

In het kader van het Schone Lucht Akkoord is onderzocht of er kan worden voldaan aan de nieuwe WHO-advieswaarden voor NO₂, PM₁₀ en PM_{2.5}. Hier wordt gesteld dat het niet mogelijk is om aan deze grenswaarden te voldoen om dat er een te hoog heersend achtergrondniveau is. Naar onze mening is de vraagstelling niet juist, het is evident dat niet één bedrijf zorgdraagt voor de luchtkwaliteit. Luchtkwaliteit is immers de som van alle activiteiten in de buurt en daarbuiten. Echter de emissie van Parenco heeft wel degelijk een significant effect op de concentraties, deze bedraagt namelijk 6 µg/m³ NO₂ op een achtergrond van 18 µg/m³. Vermindering van de NO₂-emissie zal dus zeker positief bijdragen aan het bereiken van de WHO-advieswaarden. Dit is naar onze mening niet afdoende navolgbaar gemaakt in het MER.

3.5 Geluid

Uit de meest recente publicatie van de GGD¹, wordt duidelijk dat er veel (ernstige) geluidhinder wordt ervaren door de directe omwonenden van SK Parenco. Het verantwoord van een goed leefklimaat in de directe omgeving wordt steeds lastiger in de nabijgelegen bestemmingsplannen. Zo is het nodig gebleken om dove gevels toe te passen voor een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling nabij de dorpsstraat. Het reduceren van de geluidsbelasting in de alternatieven 1 plus, alternatief 2 en alternatief 2 plus worden als voorzichtig positief ervaren.

3.6 Stikstofdepositie

Uit de recente RIVM publicatie ‘bepalen drempelwaarde piekbelasteraanpak’² volgt dat SK Parenco op plaats 24 van de lijst grootste stikstof piekbelasters staat. Het reduceren van de stikstofdepositie in haar omgeving heeft daarom naar onze mening prioriteit om verslechtering van het Natura-2000 gebied de Veluwe zoveel mogelijk te voorkomen. De geschetste reductie in stikstofdepositie voor alternatief 1 plus, alternatief 2 en alternatief 2 plus wordt hierom als positief ervaren. De verwachte reductie is naar onze mening echter minder dan gepresenteerd; de daadwerkelijke NO_x-emissie van SK Parenco bedraagt 132.100 kg in 2021, niet de NO_x-emissie van 399.400 kg/jaar gegeven als referentiesituatie. Voor alternatief 1 zou er zelfs sprake kunnen zijn van een toename in NO_x-emissie als de aangevraagde ruimte wordt gebruikt. In de andere alternatieven is er naar onze mening sprake zijn van een beperktere NO_x-emissie dan gepresenteerd.

3.7 Landschapsinpassing

Als voorgestelde energie-efficiënte maatregel wordt de verhoging van de schoorsteen van PM2 geschetst. Het wordt echter niet duidelijk uit het MER welke mate van verhoging hier wordt voorzien en wat voor impact dit heeft op de landschapsinpassing van SK Parenco. Graag zien wij hier een verdere toelichting.

¹ Geur- en geluidhinder in Renkum, GGD Gelderland-Midden, juni 2023.

² https://www.rivm.nl/publicaties/bepalen-drempelwaarde-piekbelasters-aanpak#abstract_en.

4 CONCLUSIE

Het MER bevat een vergaande uitwerking van de verwachte milieueffecten als gevolg van de beoogde ontwikkeling van SK Parencó voor de vier gepresenteerde alternatieven. Het aspect grondwateronttrekking en de gevolgen van de instandhoudingdoelstellingen van het Natura 2000 gebied de Veluwe zijn naar onze mening niet afdoende inzichtelijk gemaakt. Het aspect circulariteit wordt naar onze mening te summier beschreven, de adviezen van de commissie-m.e.r. op het gebied van circulariteit zijn niet opgevolgd.

Alternatief 1 plus heeft de voorkeur, met oog op de ervaren ernstige overlast die wordt ervaren door omwonenden. Deze ervaren overlast is toegenomen bij de ingebruikname van de omgebouwde PM2 in 2016. Alternatief 2 en alternatief 2 plus is naar onzes inziens enkel mogelijk als er een bewezen reductie in de ervaren geur en geluidshinder heeft plaats gevonden.